

Verslag van ...

[Herinneringen bombardement Bezuidenhout]

activiteiten: Herdenking 3 maart 1945
organisatie: Stichting 3 maart '45
tekst: ooggetuigen uit Bezuidenhout
d.d.: 27 april 2017

BB45 - KORTE HERINNERING OOGGETUIGEN Bombardement Bezuidenhout 3 maart 1945

Op de herdenkingsdag 2017 vroegen wij ooggetuigen hun herinnering aan het bombardement op Bezuidenhout in enkele zinnen met ons te delen. Lees hieronder hoe 3 maart 1945 in hun geheugen staat gegrift.

Mevrouw Overdevest-Nieuwenbroek

Woonde destijds in de Van Naaldwijkstraat 205 in Voorburg en was 5 jaar oud

"Mijn moeder was naar de slager Sloopweg Theresiastraat op 3 maart 1945 om 9.00 uur. Mijn vader verzamelde de kinderen, 5x, kinderwagen e.d. en wachtte op moeder om te vluchten naar Leidschendam, naar vriendin Tante Gaatje."

Mevrouw Boin-Scholtes

Woonde destijds in de Van der Wijkstraat 9 in Den Haag en was 3 jaar oud

"Tijdens bombardement onder tafel moeten zitten. Daarna vluchten moeder met kinderwagen, 4 weken oude baby en zusje van 2 jaar, in de kinderwagen, ik lopend ernaast. Schenkkade-Binckhorst naar Prinses Mariannelaan (zuster van moeder woonde daar). Vader was in Friesland eten halen."

Mevrouw Braanker

Woonde destijds in de Boele van Hensbroekstraat 38 in Den Haag en was 18 jaar oud

"Deze datum staat in mijn geheugen gegrift. In maart 1945 kreeg ik mijn eerste baan bij de Nieuwe Eerste Nederlandsche in het kantoor waar nu het Ministerie van financiën is gevestigd. Nadat we al meerdere malen luchtalarm hadden meegemaakt, wat inhield, werk waar we mee bezig waren opbergen in de kluis, met de trap naar beneden gaan, alwaar we in de kelder het signaal "veilig" moesten afwachten. Niet alleen het gevaar van het afschieten van de beruchte V2 nam na 1943 toe, maar ook de schaarste aan levensmiddelen.

Op 3 maart 1945 werden wij vanwege het kabaal van het bombardement wakker. Hoewel wij in die tijd nog op zaterdag werkten was er geen school of kantoor. Van ontzetting bleven wij die morgen (ons gezin bestond uit ouders en drie kinderen) in de voorkamer beneden en zaten te trillen van angst door de schokken. 's Middags toen het wat rustiger werd gingen wij kijken op het Rijswijkse plein en schrokken van de ravage en de rookwolken boven Rotterdam. Ik keek richting mijn kantoor, ook daar brand, Wat er dan allemaal door je heen gaat.

De maandag die daarop volgde moesten we ons melden op wat eens de NEN was. De kluisen hadden het gehouden en wij moesten op de afgebrokkelde trappen de spullen aan elkaar doorgeven. Beneden werd alles op handkarren gestapeld en vervoerd naar de Nutsspaarbank in de Jan Hendrikstraat. Dat werd ons nieuwe adres."

Mevrouw De Kort

Woonde destijds in de Zuideindseweg in Delfgauw en was 10 jaar oud

"Als 10-jarig meisje logeerde ik met mijn 5-jarig zusje op een boerderij in Delfgauw. Op een morgen, de zon scheen uitbundig, hoorde ik enorm gedreun. Het leek op onweer! We lagen op bed! Plotseling was de boerendochter op de zolderkamer waar wij sliepen. "Het onweert" riep ze. Hoe kan dat nou dacht ik, de zon schijnt! Ze praatte maar door! Ze wilde ons geruststellen bleek later. Later op de dag kwam een broer van de boer uit Voorburg langs. Die vertelde dat het een bombardement was geweest. Mensen stroomden de stad uit finaal ontredderd! Dit is een van de vele impressies van de oorlog van een kind."

Mevrouw Van der Eijk-Van Galen

Woonde destijds in de Weissenbruchstraat 147 in Den Haag en was 6 jaar oud

Omdat ik jarig was...

Bij marsmuziek van Sousa, die niet vaak over de radio is te horen, moet ik altijd denken aan mijn pianoleraar, mijnheer Boekweit, muzikant bij de Koninklijke Militaire Kapel. Hij speelde – al marcherend tijdens officiële gelegenheden – klarinet; hij speelde viool op feestjes van het hof in Huis ten Bosch, en uiteraard piano. En al helemaal flitst zijn naam door mijn gedachten nu dezer dagen het bombardement van het Bezuidenhout in Den Haag is herdacht. Ons gezin had bij hem in Voorburg onderdak gekregen in de oorlog toen wij moesten evacueren vanuit het Benoordenhout. Wij waren er veilig voor de bommen die de wijk rond Clingendael – als plaagstootjes – bedreigden en hij kreeg extra rantsoenen uit de gaarkeuken, die mijn vader beheerde. Op een avond waren wij toch in ons eigen huis gebleven. Dat was geen goede beslissing. De volgende morgen vroeg, 3 maart 1945, kwamen bommenwerpers grommend aanvliegen; zouden ze overvliegen om Keulen, Düsseldorf, Essen, het Ruhrgebied, Berlijn, Dresden, plat te gooien of zouden ze vlakbij hun bommenlast droppen? Wij luisterden met spanning in onze schuilplek. Het spookachtige treiterende gejam van luchtalarm had ons gezin de kelder in gejaagd. Angstig? Nee hoor, rustige ouders. Kinderen die niet weten wat een en ander inhoudt worden pas bang als volwassenen dat worden.

"Het komt nu wel dichtbij". Het helse geluid werd erger en erger. Golfde af en aan. De schuilplaats leek af en toe mee te deinen. Na een tijdje was de rust weergekeerd. Dezelfde sirene die ons de kelder had ingejaagd gaf het sein "veilig". Pa ging voorop naar de begane grond. "Vergane grond" kon je het beter noemen. Mensen liepen af en aan en heen en weer met onsamenhangende berichten. Het kwam er op neer dat de nabij gelegen woonwijk Bezuidenhout was gebombardeerd. Per ongeluk. Dat bleek pas later. Hoe is het mogelijk. Het was te gek voor woorden. "Het Vergissingsbombardement" wordt het genoemd. Een vernietigingsbombardement door vrienden. Vijfhonderd doden en talloze gewonden. Vluchtelingenstromen gingen alle richtingen op. Vooral naar Voorburg. Wij konden slechts met een omweg te voet langs de rokende puinhopen naar ons opvangadres. Moeder zwanger, ik zeven jaar, twee broers, gelukkig nog te jong om opgepakt te worden om voor de Duitsers te moeten vechten. Ik maar lopen met mijn kleine beentjes. Over kabels en rails van tram en trein. Niet opzij kijken. Don't look back. Mijn vader vreesde een herhaling van de aanval van de dag ervoor die bedoeld was om de V2-lanceerinstallaties in het Haagse bos uit te schakelen hetgeen het eigenlijke doel van de geallieerde missie was geweest. Wat staat er in boeken en rapporten? 'Ze hadden de kaarten ondersteboven, de coördinaten waren verkeerd ingetekend, ze vlogen voor het eerst op instrumenten en niet op zicht' Niet alles is al bekend. Komt de waarheid ooit nog eens boven water?

Eenmaal aangekomen op ons veilig nest speelde mijn muzikleraar voor mij een mooi melodietje – Ständchen van Schubert, op zijn viool..... omdat ik jarig was.